

Xabier Montoia

ITXAROPEN

Zarama naiz. Gogorra da esatea, jakina, baina onartu beharra dago. Gezur gehiegi esan diot neure buruari, eta bada garaia egiaren bat aitortzeko. Hil ala bizikoa da neuretzat. Zarama naiz benetan eta, zarama izateari utzi nahi baldin badiot behintzat, horixe onartu behar dut ezer baino lehen, mozkorrak bere mozkorkeria onartu behar duen bezala. Nahitaezkoa da sendabidean aurrera egitekotan. Hori gabe alferrikakoa nuke gainerako guztia. Horrenbeste erakutsi zidan aita alkoholiko baten semea izateak.

Egunero edaten zuen: bazkarian, iluntzean lagunekin tabernarik taberna, aforian. Edozein aitzakiak balio zion botila eskuratzeko. Eta haserretu egiten zen, amak edo izebak edo gutariko beste edonork gehiegi edaten zuela leporatuz gero. Bere antzera edaten omen zuen haren aitak, eta hala ere laurogeita hamahiru urterekin hil zen, burua argi eta lotan zetzala, zaharraren zaharrez. Aita, aldiz, aitonak baino hogeita hemezortzi urte gutxiago zituela hil zitzaigun, gripe baten ondorioz, txikituta zituen giltzurrunek huts eginda.

Haren heriotzak ez ninduela batere mindu esan nahiko nuke, baina gezurra litzateke. Aita eta senar axolagabe eta traketsa izanagatik, ez zen gizon txarra. Egia da gehiago arduratzen zela bere lagunez, gutaz baino. Dena den, ez da batere berdina gaur egun uste dudana eta orduan uste nuena. Aita gorrotatu behar zuen gaztetxo bat nintzen, adinak eskatzen zidan, noizbait gure seme-txoari neu gorrotatzea eskatuko dion bezalaxe. Eta poztuko naiz, horixe poztuko naizela, horrek adieraziko baitu oraindik bizi garela, hildakoak ere gorrota daitezkeela ondo baino hobeto jakin arren.

Kokaina da gustukoa izan dudana droga bakarra. Alkoholak inoiz ez nau erakarri. Aitagatik seguru asko. Haxixak ere ez, moteldu eta lotan uzten nauelako beti. Eta hies-aren sasoian heroinak aspaldi galdua zuen noizbait izan omen zuen xarma.

Anfetaminekin hasi nintzen, koka geroago etorri zen. Hamabost-hamasei urte izango nituen lehendabiziko speed lerroa sudurreratu nuenean. Aste nagusian izan zen. Gaupasa egiteko baimena genuen, eta aprobetxatu beharra zegoen. Santutxuko gure betiko tabernara elkartu ginen lagunok bazkalostean. Gurasoek emandako dirua bildu eta Somerara jaitsi ginen zuzen. Bertan erosi genuen. Batzuek berehala nahi zuten, baina gauerako gordetzea erabaki genuen gehienok, Gas plazan egongo zen rock kontzertu itzelerako. Txosnetatik ia aterra gabe eman genuen arratsaldea, eta bertan ginen su artifizialak hasi zirenean ere, mozkor samar ordurako.

Gas-ean aurre-aurrean ipini eta, deiadarka eta txaloka, burua astindu genuen izena ahaztu dudan talde heavy batekoekin batera musikari jarraiki, buruaz libratu nahiko bagenu bezala. Elkarri bultzaka, salto eta jauzi egin genuen nekatu gabe. Zoragarria izan zen. Zoragarria bezain laburra zoritxarrez, arin baino arinago heldu zitzaigulako etxeratzeko sasoia. Ordulariari begiratu, eta sinesgaitza zitzaigun denbora hain bizkor igaro izana, hain oharkabean. Arratsalde eta gau osoa berbetan eman bagenituen ere, hamaika kontu interesgarri geratu zitzaigun aipatu gabe mihi puntan, eta biharamunean, ohean nentzala lokartu ezinik, iluntzean lagunekin hitz egin beharreko kontuen zerrenda osatu nuen neure artean.

Inoiz ez genuen nahikoa astirik. Gauza gehiegi gertatzen zen gure inguruan dena aipatu ahal izateko. Lanpetuta genbiltzan. Neskekin batez ere. Artxandara joaten ginen batzuetan, bikoteak espiatzera. Ezer gutxi ikusten genuen, jakina, bikoteek autoetan zihardutelako eta ez edonoren begi-bistan. Gauez azaltzen ziren hara eta, beraz, gutxitan izaten genuen zer edo zer ikusteko abagunea. Baina horrek erakargarriago bihurtzen zuen dena guretzat. Begiak ezin zuena, benetan zen baino ederrago ikusten genuen irudimenari esker, interesgarriago. Emakume baten zenbait zentimetro azal hautematea nahikoa genuen, aldizkari pornografikoetan miretsia berritzeko.

Zakila jaten ari zaio, iragartzen zuen Juliok, eta ez zuen gehiago esan beharrik guk ere gauza bera ikusteko. Julio taldeko zaharrena genuen, eta besteok baino urtebete gehiago ez izan arren, munduko jakintsu handienetakotzat jotzen genuen, edozein guraso edo irakasle baino jakintsuago, noski.

Aste nagusian ezagutu nuen Begoña, ez speed lehendabizikoz dastatu nuen hartan, hiru urte geroago baino, haren lagun bat Juliorekin ibiltzen hasi zenean. Egun hartako gomuta gutxi geratu zait gogoan, eta geratu zaidan apurrrak zerikusi txikia du Begoñak kontatutakoarekin. Berbetan ihardun omen genuen egun hartan, eta Begoñak dioena sinestera, nahikoa luze. Bera hurbildu

omen zitzaidan eta horrela izango zen seguru asko, lotsati samarra izan naiz-eta txikitatik, batez ere neskekin. Egun hartan horiz jantzita zegoela, ordea, ez zait ahaztu, ezta zein polita iruditu zitzaidan ere. Tamalez, urtebete igaro zen osterara ikusi nuen arte.

Garbiñeri, Julioren neskari, noizbehinka galdetzen nion bere lagunaren berri, zeharka beti. Zapuztuta geratzeko beldurrez seguruena, ez nituen nire sentimenduak agerian utzi nahi. Bartzelonan dago, izaten zen Garbiñeren erantzuna.

Han ikasi eta oso tarteka etortzen omen zen Bilbora. Horregatik pasa zen urte oso bat berriz ikusi aurretik, eta beste bat, harik eta parranda gau batean ametsetan baino gertatzen ez zitzaidana benetan gertatu zen arte. Urte bi lehenagoko gau hura ez bezala, ondo gogoan dut oraindik gure estreinako musuarena.

Ruper Ordorikak Plaza Barrian kantatu behar zuen eta Kortatuk (edo Negu Gorriak ote ziren ordurako?) Gas-ean. Neskek Plaza Barrira nahi zuten, Gas-era mutilok. Erdibide bat topatu genuen azkenean, eta bietatik apur bat ikustea erabaki genuen. Gas-era heldu ginenerako bost axola niri Kortatu, Negu Gorriak edo munduko beste edozein talde. Begoñaren hitzetarako behar nituen nik belarri biak oso-osorik. Gorputz osoa behar nuen harentzat, ordurako geldi ezinik nuen gorputza. Lerrotxo zuri bat ipini nion Begoñari zoko batean, eta orain ezetz eta ezetz tematzen bazait ere, badakit horrela izan zela. Gau hartako speedak bultzatuta bezala, elkarrekin jarraitu genuen uda amaitu eta Bartzelonara itzuli behar izan zuen arte. Eta handik aurrera ere bai, gutxienez hilabetean behin joaten nintzaiolako bisitan.

Diseinua ikasten zuen eta hainbat ikaskide euskaldunekin bizi zen, El Born merkatuaren ondoan, eta bertan ematen genuen egunaren zatirik luzee-na, ohean. Gaez baino ez ginen kaleratzen, zer edo zer jatera edo Begoñak hainbeste maite zuen auzo gotikoan eskutik lotuta ibiltzera. Ikasturte bat pasa genuen horrela. Bilbora itzuli zen Begoña gero, lanera. Ordurako hala nenbilen neu ere, argigailuen artean.

Ikasle txarra betidanik, elektronika ikastera bidali nindutenean ikasitako apurrari esker sartu nintzen argizatze kontuetan. Diruz ni bezain urri zebilen antzerki talde batekin hasi nintzen, laguntzaile. Herririk herri ibiltzen ginen, gutxi kobratzen baina ikaragarri gozatzen. Argi txiki eta kolorezko paper soil batzuk nahikoa genituen antzezpenak behar zuen giroa sortzeko. Gai ginen ia ezerezetik eguna edo gaua sortzeko. Jainko koxkorak ginen.

Asko ikasi nuen haiekin, eta ez argiztatzeaz soilik, furgonetako ordu luzeetan entzun nuenari esker. Antzezle haietako bati zor diot zineman sartu izana ere, nitaz hitz egin ziolako bera protagonista zuen film laburraren zuzendariari. Texas zuen izena laburrak eta hango kartzelaren batean heriotzaren zain urtetan egondako preso baten azken orduak kontatzen zituen. Txarra zen, oso txarra. Hala eta guztiz ere, beste bat egiteko deitu zidaten ondoren, baita beste baterako ere handik gutxira.

Zoritxarrez, zinemaren sasoiak kokarena ere izan zen niretzat. Travelling, kamera edo argiak bezain beharrezkoa zuten zinemagileek filmak egiteko. Kamera eskutan, argi naturala eta antzezle amateurrak erabil zitezkeen dirua aurrezteko. Koka, berriz, behar bezalakoa beti. Barra-barra ibiltzen zuten, baita edozein ezezagunen lehen laburra grabatzeko ere. Bazirudien hauts zuriek bihurtzen zutela zuzendaria zuzendari, ez norberaren talentuak edo lanak. Gauza bera esan zitezkeen antzezle, kameralari eta laguntzaileez ere, edo argiztatzaileez, noski.

Benetan urte politikak hasierako haiek, lan, barre eta parranda itzelezkoak. Begoña eta biok elkarrekin bizitzera joan ginen Errekaldara, bertan alokatu genuen etxe batera. Biok geniharduen lanean, eta handik laster bigarren eskuko auto bat erosi genuen, mendira eta oporretan joateko. Geu elkartu ginen aldi bertsuan sorturiko beste bikote batzuk bananduak ziren aspaldi samarrean eta jende askok harrিতuta begiratzen zigun, artean maiteminduta jarraitzen genuela ulertu ezinik. Ika-mika gogorrak izaten genituen, nola ez, baina, haietako bakoitzaren ondoren, suspertu baino ez zen egiten gure artekoa. Txundituta geunden geu ere, hain txundituta non batzuetan ezkontzaz ere berba egiten genuen. Elkarrekin bizi ginen, ezkondurik bezala, eta hala ere asmo horrekin jolasten ginen, batik bat ekaitzaren ondoko barealdi gozo haietan. Maitasunaren aldarean egin zitezkeen sakrifizioarik gorena irizten genion ezkontzari, betiko zorionaren bermea gure harremanean.

Luze berba egin eta lehen seme-alaba edukitakoan udaletxetik pasatuko gine-la erabaki genuen azkenean. Eta kalkuluak egiten hasi ginen, seme edo alaba hori izateko unerik egokiena zein zitezkeen asmatu nahian. Diru apur bat behar genuen, jakina, baina handik urtebetera nahikoa izango genuela ikusi genuen. Afaltzera joan ginen hori ospatzeko eta, kafearen zain geundela, hurrengo urteko egun berean pilula utziko zuela idatzi zuen Begoñak beti alboan eramaten zuen libreta gorrian: Maiatzak 5. Urtebete geroago, ostera, pilula hartzen jarraitzen zuen, nahiz neuk uzteko behin baino gehiagotan eskatu.

Begoña ez da egoskorra izatez, baina argi zegoen hartan ez zuela amore emateko asmorik. Maite ninduen, nire haurra nahi zuen, ez ordea hark aita drogazale

bat edukitzea. Istilu galantak izan genituen hori zela eta. Dena bere onetik ateratzen ari zela esaten nion, koka gustatzen zitzaidala, bai, baina ez nindukala harrapaturik. Hark baietz, bestela saiatzeko ezer sudurreratu gabe bizitzen, ea zer gertatzen zitzaidan. Baketan uzteko eskatzen nion hasieran, gero ez, bizkor konturatu nintzelako lelo harekin jarraitzeko asmoa zuela. Erronka onartu nion, beraz. Onartu, eta galdu ere bai, estu loturik bainindukan hauts demonioak. Oso gaitza zen ingurukoak lerroak ipintzen ikusi eta haien eskaintzari ezetz esatea. Gaitza baino gehiago, ezinezkoa.

Nire drogamenpekotasunaren onarpenak, kokatik urrundu ordez, gehiago lotu ninduen. Kostata onartu nuen, oso kostata, eta horrek eragindako depresiotik kokak bakarrik ateratzen ahal ninduen. Irteerarik gabeko zirkulu baten barruan nengoen.

Madrilera joaten nintzen lanera orduan, gero eta gehiago. Ordurako oso film gutxi egiten zen Euskal Herrian, eta Espainiako hiriburura alde egin zuen hemengo ekoizle eta zuzendari askok. Haien atzetik abiatu behar izan genuen teknikook ere. Dena den, asteburuak Begoñarekin pasatzen saiatzen nintzen, Bilbon. Elkarrekin egoteko genuen egun pareta arin joango zelakoan, eta ez zapuzteko seguruena, koka edo haurrena ez aipatzen ahalegintzen zen Begoña. Biok genekien hor zegoela gure harremanaren koska, ordea. Hitzez ezer ez adierazi arren, begietan irakurtzen nuen etengabe bidaltzen ari zitzaidan mezua. Horrela uste nuen behintzat. Gaur egun, aldiz, duda egiten dut. Kokazale zaharregan hain ugariak izaten diren paranoiaren bat izan zitekeen neurea ere. Eta, egia esan, batzuk izan nituen, Madrilen batik bat. ETA zela eta, gertutik zaintzen zituen poliziak han bizi ziren euskaldunak, batez ere gazteak. Bat baino gehiago izutu zuten etxera ordu txikietan azalduta edo kalean hartu eta komisaldegira eramanda. Berehala zabaldu zen beldurra gure artean, beraz, eta edozein izkinatan, edozein tabernatan sentitzen nintzen espiatuta. Atzetik zetozkidala iruditzen zitzaidan eta norbaitekin egoten saiatzen nintzen, badaezpada ere. Hain handia izatera heldu zen neure paranoia, non egun batean erabaki nuen ezin nuela gehiago, eta lanean ari nintzen telesailaren atala amaitu.

Asmatu nuen. Dena zen errazago Begoñaren ondoan. Luze gabe hobeto nengoen, lasaiago, kontentuago. Hain nengoen pozik eta baikor, hain aldatzeko gogoz, non koka utziko nuela agindu nion. Atseginez entzun zidan promesa, nahiz eta isiltzeko eskatu, hamaika aldiz agindutakoa ari nintzela errepikatzen gogoraraziz. Egia zen, askotan esana nion gauza bera, gehiegitan, baina zintzo eta benetan guztietan. Benetan bezain alferrik. Ulergarria zitzaidan Begoñaren jarrera. Otsoa zetorrela behin eta berriz aldarrikatu, eta otsoa sekula azaldu ez. Nork sinistuko zidan? Nire betiko asmo on hutsala ez zela frogatzeko eskatu

zidan. Froga? Zertaz ari zen? Bazekien Madrilen gorriak pasa nituela, bazekien beldurrak airean ibili nintzela eldarnio eta paranoiak tarteko, ez al zen hura nahikoa serio ari nintzaiola jakiteko? Proyecto Hombre-n sartu behar duk, esan zidan orduan.

Baietz nik, zinemara joango ginela esan izan balit legez. Ezer gutxi nekien erakunde horretaz. Jonki kontu bat zen hura niretzat. Eta neure burua haien parean ikustea ez zen samurra. Onartu egin nion proposamena, Begoña pozik uzte aldera batik bat.

Bera arduratu zen guztiaz. Informazioa bildu, deitu eta bertakoekin berba egin zuen.

Bulego argitsu batera pasarazi ninduten. Begoña kanpoan geratu zen nire zain. Bostekoa eskaini zidan Ramon Goiti zeritzan gizon bizardun batek. Musu ingurua urdinduta zuen eta beltz-beltza gainerakoa. Urrezko kate bat zeraman lepoan, Kristo edo Ama Birjinaren irudiari eutsiko ziona, nik uste. Begoñak azaldua ziola nire arazoa esan zidan lehenengo eta behin. Hala ere, emazteak (hitz hori erabili zuen) esandakoa baino askoz inportanteagoa omen zen neuk esateko nuena. Nik, ordea, gutxi nuen esateko, perpaus bakar bat justu: Koka utzi nahi dut.

Asko adierazi nion hor, dena. Goitik, aldiz, gehiago nahi zuen. Pozik emango nion gehiago, baina esku-hutsik nengoen eta, nire buru motelduaren zokoak sano arakatu arren, batere ez nuen aurkitu pop art tankerako bizar xeble haren jabea lasaitzeko. Hala ere, nekatu gabe ziharduen hark, niri galde eta galde. Antzeko galderak egiten zizkidan beti, egiteko era aldatzen saiatuz aldi bakoitzean. Lasai hartzea erabaki nuen, nekatuko zen noiz edo noiz.

Baboa ni: Goiti, Gizakia Helburuko guztiak oro har, nekaezinak ziren. Nekaezinak, ez ergelak. Goitik zer nahi zuen argi zegoen. Nire moduko zarama gizaki bihurtaraz zezaketela ziurtatu nahi zuen itaunketa amaiezin haren bitartez. Ordu erdia baino ez nintzela bulego barruan egon entzun nion harriturik Begoñari handik ateratakoan. Goitirekin emaniko nire lehen ordu erdia, beste hainbaten estreinakoa.

Bospasei bider joan behar izan nuen Deustuko etxe hartara. Goitik hartu ninduen guztietan. Bostekoa eman, zelan zagoz galdetu eta berehala lotzen zitzaion betiko itaunketari, bezperan utzia zuen leku berean. Neure paranoiagatik izango zen beharbada, baina apur bat beldurtu ninduen. Txikitan izu-ikaratan utzi ninduen film bat ekartzen zidan gogora nire egoerak. Neguko gau batean

telebistan ikusiriko hartan denborak ez zuen aurrera egiten, ordu bera adierazten zuten beti ordulariek: elizakoak, udaletxeakoak, eskola, lantegi, denda eta etxeetakoek.

Egun batean, berriz, onartuko nindutela jakinarazi zidan Goitik, nire harridurarako eta Begoñaren pozerako. Inozoa ni, ezin orduan susmatu zetorkidana. Sindromearen infernua ez dut hemen berrituko, gaixotu egiten naiz-eta gogoratze hutsaz. Izugarria izan zen. Eta haren ondorengoa ez zen askoz gozoagoa izan. Telefonoa, txartelak eta diru guztia kendu zizkidaten. Edonora joateko Begoñak lagundurik joan behar nuen. Lana eta lagunak utziarazi zizkidaten. Alkohola debekatu zidaten. Eskerrak tabakoa onartu zidaten behintzat. Gainera, hori dena gutxi zela iritzita beharbada, komunitatean (horrela esaten zioten) bizi behar izan nuen bost hilabetez. Bertan lo egiten nuenetan izan ezik (birritan aste gehienetan), han egoten nintzen egunero, iluntzean etxera bueltatu arte.

Goiti bizardunaren ordean Edurne zeritzan emakume mikatz batek hartu zuen nire ardura orduan. Ez zen seguru asko maltzurra, baina, nire moduko jendilajearekin urtetan iharduteak zailduta, bazekien zelan jokatu. Moja izango zela iruditzen zitzaidan hasieran, baina ezetz esan zidaten nire kideek, ezkondata zegoela.

Hamar bat ziren, ni bezalako kokazale damutuak denak. Ondo konpontzen ginen, eta eskerrak, egun osoa pasatzen genuelako elkarrekin. Lanean, telebistari begira edo xakean nahiz partxisean ari ez ginenetan (kartak erabat debekatuta genituen) berbetan egongo ginen, gure bizitza elkarri kontatzen, gure zokorik zokoenak ere denen begi-bistan uzten. Edurneren begirada zorrotzaren pean sarri.

Pentsatzea ez da sekula izan gehien egin dudana. Bizi egin naiz, batez ere. Gauzak etorri bezala hartu, eta aurrera. Han, aldiz, pentsatzera behartzen gintuzten: amaz, aitaz, emazteaz, neure buruaz. Buruko mina izateraino hausnartu behar izan nituen kontu horiek, nazkatzerraino. Nire barnea arakatu, eta inoiz susmatu gabeko zulo beltz bat aurkitu nuen. Eta kiratsa zerion, higuingarria zen. Orduan onartu behar izan nuen estreinakoz orain honen ondo dakidana: zarama nintzen, zarama naiz.

Ama, aita, Begoña, neurekoi jokatu dut hirurekin. Itsu maite ninduen amak; seme-alabetan zaharrena ninduen eta, seguru asko, ni nintzen benetan inoiz desiratu zuen bakarra. Aitari, berriz, gorroto nion. Zorionez, han jabetu nintzen haren gogortasuna itxura hutsezko eta behartua zela. Eta maitatzen hasi nintzen, nolabait, ulertu nuelako funtsean neu bezain ahula zela. Horrelakoak

ginen han geunden guztiok, egia esan, nahiz eta guk bestela uste izan. Bai, borondate gabeak ginen, errealitateari buruz buru begiratzeko ezgauzak, bizizale amorratuaren mozorroaren azpian, oharkabean, heriozale porrokatuak.

Denok kakaz gainezka geundela jakiteak elkarrengana bultzatzen gintuen.

Elkartasun hori, ostera, ederra izanagatik, arriskutsua ere izan zitekeen, Edurneren iritziz. Taldeak laguntzen ahal zigun, jakina, baina bertan gozo egotera eramaten ahal gintuen. Horren arriskurik ez, nire ustez, Edurne bertan egonik. Lagun bat baino gehiago kanporatu zuten, eta batek baino gehiagok alde egin zuten, hango bizimodua gehiago eraman ezinik.

Hilabeteak eman nituen berba eta berba, iraganera eraman ninduen bidaiaren batean. Leku ospela da iragana, ez inolaz ere oroimenean gordetzen dugun erresuma epela. Gaizki pasatuko zuten gurasoek dena falta zen sasoi hartan. Nahikoa lan seme-alabak ikastera bidaltzen, gure traumez arduratzeko. Inor gutxik zekien orduan hitz hori bazenik ere. Dena den, inoiz seme-alabarik izanez gero, trauma guztietatik babesten saiatuko nintzela erabaki nuen. Badaezpada ere. Eta neskato bat balitz, hobe, Begoña arduratuko baitzen nire klona izan ez zedin.

Horrelako kontuak nerabiltzan behin eta berriz neure artean, itxaropenez eta zergatik ukatu?– apur bat beldurrez ere bai. Begoñak bazuen nire burutapenen berri, baina ez zitzaion mutila ala neska izatea axola, osasuntsua izatekotan. Dorleta izendatuko genuela esan nion, txikitan eskolan ezagututako norbait gogoan. Onartu egin zidan, neska izanez gero. Hala ere, gaineratu zuten, Gizakia Helburukoa amaitu beharko duzu beste edozeren aurretik.

Hilabete luze horien ondotik, beste urrats bat egin nuen sendabidearen ibilaldi amaigabearen ere. Bergizarteratzea esaten zioten gizon libre eta osasuntsu bihurtuko ninduen aldi horri. Lana topatzea nuen inportanteena orduan, izan nuen azkenarekin zerikusirik izango ez zuten beste edozein. Bila hasi nintzen, beraz, baina, ikasketa gutxikoa naizenez, inon ez ninduten nahi. Goizero egunkaria erosi, lan eskaerak begiratu, eta telefonoz deitzeari ekiten nion. Berriz hots egiteko esaten zidaten batzuetan, beharbada laster izango zutela ni bezalako norbaiten premia. Gainerakoetan, ezta hori ere.

INEMera ere hurbiltzen nintzen. Amorragarria egunak modu horretan pasatu behar izatea.

Bai Edurnek bai Begoñak lasai egoteko esaten zidaten, zerbait topatuko nuela berandu baino lehen. Esan, erraz esaten da, baina, egunak joan egunak etorri, Begoña lanetik etxeratu eta ni telebista parean topatzea gogorra zen gero. Biontzat.

Itxura egiten saiatzen zen, sentitzen zuena ezkututzen eta alai agertzen, ni gehiago hondora ez nendin. Asteak eman nituen horrela, arratsalde batean Begoñak niretzako lan bat zuela esan zidan arte. Norbait behar zuten bere koinatuaren dendan.

Rafak, Begoñaren ahizparen senarrak, Indautxun du denda. Loreak saltzen ditu. Berak bezeroak eta euren eskaerak hartzen zituen, eta neu eskaturikoa ahalik eta hobekien prestatzen saiatzen nintzen; Rafaren aginduei jarraiki lore sortak atontzen. Mota eta kolore ezberdinekoak nahasten nituen. Ureztatu eta garbitu, sortak paperean bildu, eskaeraren arabera beti, ez baitira berdinak ezkontza edo hiletakoak, jakina. Batzuetan dendaren atzealdean lan egiten nuen, beste batzuetan, aldiz, furgoneta hartu eta loreak banatzera joaten nintzen. Bada lan txarragorik. Neure argiekin jarraitu nahiago nuen, dudarik gabe, baina ez nintzen gehiegi nekatzen edo aspertzen. Rafak ondo hartu ninduen hasieratik, eta, nire arazoaren berri zuela, ahalegintzen zen nirekin egonarriz jokatzeko. Neu ere ahalegintzen nintzen.

Hilabete gogorrenak atzean utzita, inoiz baino hobeto geunden Begoña eta biok. Otorduak elkarrekin egiten genituen eta, afalostean, alokatutako bideoak ikusten genituen lantzean behin. Tarteka Gizakira joaten nintzen eta, Begoñak kontatzen zidanez, han baikor ziren nire etorkizunaz. Ondo ari omen nintzen, haiek espero baino hobeto.

Hain erabatekoa izatera heldu zen nire konfiantza eta Begoñaren harrotasuna, ze Gizakian amaitzeko pare bat hilabete falta nuela, pilula hartzeari utzi ziola iragarri zidan. Inoiz baino gehiago maite nuela esan nion, eta benetan.

Gizakian amaitu nuen egunean, afaltzera joan ginen biok. Egun handi haren ospakizuna biribiltzeko, haurdun zegoela esan zidan Begoñak kafe-sasoian. Mutu, izoztuta bezala utzi ninduen berriak. Kezka aire bat nabaritu nuen Begoñaren aurpegian, eta orduan baino ez nuen ahoa zabaldu, egiten ahal zidan oparirik onena egin berri zidala esateko.

Atzera jaio nintzelako irudipenak ez ninduen hurrengo hilabeteetan utzi. Ahaztua nuen bizimodu hark egunero harritzen ninduen. Kontu txikiez gozatzeko gaitasuna, pozgarria izateaz gain, harrigarria ere bazen. Begoñarekin izandako berbaldi garrantzi gabeenak ere edozein hauts zurik beste asebetetzen ninduen. Bai, horrelako konparaketak egiten nituen nirekiko sarri, artean kokaina burmuinean nuen seinale. Hura ahazteko egin nuen ahalegin mingarriaren ondotik, penagarria irudi zezakeen ezin ahazte horrek. Eskerrak Gizakian kontu hori behin baino gehiagotan aipatu eta garrantzi handirik ez ematen ikasita nengoen. Begoña puztu ahala, puztu zitzaidan harenganako

maitasuna ere. Belarria sabelean ipini eta alaba aditzen nuen zozoturik –gero eta seguruago nengoen neskatoa zena. Lagunik gabe jarraitzen nuen, baina lasai nengoen. Begoñarena izan ezik, ez nuen inoren beharrik. Zinemara edo osteratxo bat egiten joaten ginen. San Mamesera ere joaten nintzen noizbehinka, Athleticzale itzela den Rafak gonbidaturik. Horrela, Begoñak eta Rafak lagunduta, igaro ziren egunak, asteak eta hilabeteak. Bizimodu beti berdinarenean abantailez jabetuta, beldurrik gabe begiratzen hasi nintzaion geroari. Ziur nengoen edozein arriskuri aurre egiteko gauza izango nintzela, Begoña aldameanean edukirik, bizitzak ipinitako tranpetatik onik aterako nintzela. Horregatik, poza besterik ez nuen sentitu Juliorekin topo egitean atzo.

Urteak ziren ikusten ez nuela, argiekin hasi nintzen sasotik, gutxi gorabehera. Gutxitan agertzen nintzen Santutxura, eta hango lagun gehienek arrastoa galdua nuen, haiek nirea galdua izango zuten legez. Dena den, amari adituta edo, banekien Julio itsasoan pilotu zebilena.

Indautxun egin genuen topo, lanetik atera berria nintzela. Larrua beltz, bibotea sarri eta burua soiltzen hasia izanagatik, behingoan ezagutu nuen. Hark ere segituan ezagutu ninduen, orain ilea motz-motza eduki eta nire janzkera seko diferentea izan arren. Elkar besarkatu genuen, estu, luze. Hunkiturik, hitz egiteari lotu eta arin konturatu nintzen hura nire betiko laguna zela, bezperan bereiztu eta biharamunean atzera bildu izan bagina bezala. Taberna batera jo genuen. Maltaren bandera zeraman petroliontzari batean nabigatzen zuen Juliok, Itsaso Beltzetik Atlantikora eta buelta. Lanbide gogor eta bakartia omen zen, baina ondo ordaindua, eta, ezkongabe jarraitzen zuenez, berarentzat egoki samarra. Maite zuen batetik bestera ibiltzea, maite zuen askatasuna. Hori alde batetik. Bestetik, andre asko egoten ei da portuetan marinelen esperoan. Horrelako aukera izanik, zertarako bakar batekin ibili?

Ez nion Juliorekin galderari erantzun. Begoñaz gogoratu nintzen, baina bere kontaketa jarraitzen utzi nion. Portu bakoitzeko andreen ezaugarrien berri ematera zihoakidala, bion edalontziak hutsik zeudela ohartu eta beste taberna batera joateko esan zidan. Oso bakanetan sartzen naiz tabernetan, Begoña edo Rafarekin beti, baina onartu egin nion eskaintza. Aurrenekoan neuk eskatu nituen tragoak. Bigarreanean, aldiz, Juliok eskatu nahi izan zituen. Garagardoa, ezta?

Baietz nik, baina alkoholik gabea. Alkoholik gabea!

Gizakia Helburu, nire mendekotasuna, dena kontatu behar izan nion. Arretaz entzun zidan. Hala ere, bere begiradan errukia eta ironia batzen zirela iruditu zitzaidan. Gero, ni isildu eta Julio berbetan hasitakoan, zuzen nengoela konturatu nintzen.

Itsasoan ni bezalako asko ezagutu zuela esan zidan, berak ere ondo ezagutzen zituela drogak, nik ezagutzen nituenak, baita horiek baino okerragoak ziren beste zenbait ere.

Ezagutu, denak, esan zidan, baina erabili neurrian beti, droga neuk menperatuz eta ez alderantziz.

Inbidiaz begiratu nion. Juliok, aldiz, samatik hartu eta berarengana erakarri ninduen, ni ere gogorra nintzela esanez. Kokainaz libratzeko gauza izan nintzen, eta horrek agerian uzten zuen, haren aburuz, zein indartsua nintzen.

Bere edalontziaz nirea jo eta topa egin zuen: Hire alde. Sekulakoa duk-eta egin duana.

Ezin jakin zenbat alkoholik gabeko garagardo edan ote nuen ondorengo tabernetan. Egarritu egiten gintuen berriketak, eta elkarri kontatzeko askotxo genuen, hain bolada luzean bereizita egon ondoren. Dena den, gehiegi edaten ari zela iruditu zitzaidan. Segituan mozkortuko zen, hala jarraituz gero. Goazemak afaltzera, esan nion, gose nauk.

Gustura genbiltzan, oso gustura, eta merezi zuen berbaldiarekin patxadaz segitzea. Alde zaharrera joatea erabaki genuen. Bidean, ostera, Begoña etorri zitzaidan gogora. Telefonoz deitu behar niola azaldu nion Juliori. Hark baietz, deitzeko, ezagutzen zituela bikote bizimoduaren ajeak eta horregatik ez zela ezkondu, gorroto zuela inoren edo ezeren menpe egotea.

Haurdun zagok, zortzi hilabetekoa, kontatu nion neure burua zuritu nahian. Jatetxetik bertatik hots egin nion. Ez zuen erantzuten. Ordulariren bat bilatu zuten nire begiek. Ama edo ahizparenean egongo zela pentsatu nuen. Geroago deituko nion atzera.

Semearena kontatzeko eskatu zidan Juliok, telefonotik itzuli nintzenean. Alaba izango zela argitu nion.

Ekografia ikusi duzue? Ez. Baina bazakiat. Menua aztertu eta, jana aukeraturik, ardoa eskatu zion Juliok zerbitzariari. Ura ere bai, mesedez, gehitu nuen nik.

Nire eskaria aditu eta behingoan ilundu zitzaion bekokia lagunari: Uraz jan behar duk txuleta? Ondo duk hire burua zaintzea, baina gehiegikeriarik gabe, aizak. Neurrian zagok koska. Ez al ziaten hori Gizakia edo dena delako horretan azaldu? Ardoa duk, txo, naturala. Ez duk kokaina.

Zentzuzkoa zirudien Julioaren aholkuak, eskarmentu handiko norbaiten hitz zuhurak, inondik ere.

Gainera, jarraitu zuen, hire seme edo alabarena ospatu behar diagu, eta ez diagu ospatuko ur hutsez, ezta?

Horixe izan zen argudiorik erabatekoena niretzat. Arau guztiek, estuenek ere, badute salbuespenik. Behin bakarrik bihurtzen da inor aita estreinakoz. Ba ote aitzakia hoberik?

Hots zorrotz bat aditu dut halako batean, telefono batena, antza. Jo eta jo arida, baina ni mugitu ez. Ametsa beste nonbaiterantz eramaten saiatu naiz, isiltasun urragaitzerantz. Ezin. Ahanzten ahalegindu naiz ondoren. Alferrik. Hor dihardu temaz. Hain tema txarraz, ze begiak zabaltzera behartu nauen azkenik. Nekez zabaldu ditut, betileak berunezkoak banitu bezala. Mina nabaritu dut, eta buruan ere mina. Lehor, kartoi eginak ditut eztarri-mingainak. Zer ordu da? Non nago? Goizeko zortziak direla dio iratzargailuak, neure betiko iratzargailuak hain justu. Etxean nago, beraz. Ahal bezala ohean agondu eta, lotan oraino, altxatzen hasi naiz apurka. Telefonoak berean segitzen du errukigabe, eta muin-muineraino zulatzen dit burua. Mingarria da. Hala ere, ura behar dut beste edozer baino lehen, ezingo dut ez berba ezta beste ezer ere egin bestela. Sukaldera joan naiz arineketan.

Bete-betean jo nau egunaren argiak. Txorrotatik bertatik edan dut. Orduan baino ez naiz hitz egiteko gauza sentitu. Bai? ilun bat atera zait eztarriaren sako-nenetik. Rafaren ahotsa ezagutu dut. Ea non ibili naizen galdetu dit, haserrea ezkutatu ezinik. Bart ordu biak arte ihardun ei du niri deika. Ezer erantzuteko abagunerik eman gabe, bezperako hamarrak hamar gutxitik aita naizela jakinarazi dit.

Zelan dago Begoña? Begoña nahikoa ondo. Eta alabatxoa? Semea eduki duzue. Gurutzetan dituzu biak, zure zain.

Dutxatu, jantzi eta kalera jo dut arrapataka, taxi baten bila. Zorte ona eduki dut behingoz eta arin topatu dut. Sasoi honetan Bilbo zeharkatzea ez da lan makala, eta gidaria nire eskaera larriei jaramon egiten saiatu den arren, astiro joatera derrigortu du trafikoak. Aldika inguratzen gaituzten autoei eta aldika ordulariari begira joan naiz, behar izan nauenean Begoñak ez nauela ondoan eduki burutik kendu ezinik: gehien behar izan nauenean, nik kale.

Gelditu baino lehen ordaindu nahi izan diot taxilariari. Ulertu du. Jende piloaa dabil Gurutzetan. Zuriz jantzitako norbaiti galdetu diot. Harrerara bidali nau, bertan esango ei didate Begoña non topatu. Senarra zara?

Halako errieta isil bat sumatu dut harrerakoaren itaun itxuraz kaltegabea. Ez dut nire susmoaren funtsaz gogoeta egiteko astirik, ordea.

Rafa topatu dut gelako atearen ondoan nire zain. Zabaldu egin nahi izan dut, baina hark galarazi egin dit: Txarto pasa du Begoñak, oso ahul dago eta atsedena behar du. Utzi lo egiten.

Eta umea? Begira, hasi zait, dendan gustuko izango ez dudan zerbait esateko erabiltzen duen ahotsaz. Non dago semea? Zer edo zer gertatu al zaio? Lasai zait ez apur bat, mesedez. Arazoak izan ditu. Gela berezi batera eroan behar izan dute. Gela berezi batera! ia oihu egin dut. Ixo! Hori baino ez dakit. Berba egizu medikuarekin.

Ezker-eskuin begira, medikuaren bila hasi naiz. Inon ez da ageri. Sarreran ez bezala, jende gutxi dabil ospitaleko korridoreetan, gaixoen senideak gehienak. Uniforme zurien arrastorik ez, baina. Artega nago, gero eta artegago. Korridoreetan barrena noala, erizain bat aurkitu dut azkenean.

Beldurtu egin dut. Gainera etorri zaion norbait ikusi eta beldurtu egin da. Begietan nabaritu diot.

Neure semetxoa!

Apur bat lasaiarazi, eta nor naizen ulertu duela esan dit. Medikuarien bila joango dela eta bertan itxaroteko bueltatu arte. Orduantxe bai ezin izan diodala eutsi: orain arte mediku aluaren bila ibili naizela azaldu diot deiadarka, gure lehen semea dela, txarto dagoela eta lehenbailehen ikusi gura dudala. Amore eman ezean izugarrikeriaren bat egingo ote dudan beldurrez, jarraitzeko esan dit eta ez ikaratzeko ikusi behar dudanarekin; hemen dituzten jaioberri gehienak ahulegiak daudela, besterik ez, eta itxura txarra dutenak ere sendatuko direla denboraren poderioz. Horixe egin dut, beraz, atzetik joan natzaio, orpottik, ia haren bizkarrean arma bat edukiko banu bezala, nire arnasa saman senti dezan. Irakurri ezin izan dudan zerbait ageri da erizain ikaratuak zabaldu duen atean. Gela luze bat ikusi dut, alde banatan sehaska moduko batzuk dituen elkarren segidan eta erdi itzalean.

Hitz pare bat etorri zait behingoan gogora: Death Row, Texan zeritzan film labur hartatik buruan izan dudana. Amerikako espetxe batean aulki elektrikoan hiltzera kondenaturiko preso bat legez sentitu naiz, bere azkenera daraman korridorean barrena. Belaunak dardarka ditut, nekez ibil naiteke. Albo bietara begiratu eta ikaratu egin nau begibistan dudanak. Ezkerreko sehaska-lerroan nahiz eskuinekoan, edonor izutzeko moduko jaioberriak daude. Umeak baino

gehiago munstro txikiak dirudite, gorpuzki desitxuratuak. Burua soina baino handiagoa dute batzuek, kontrakoa beste batzuek. Hanka edo beso bat du zenbaitek faltan, soberan beste zenbaitek. Ikuskizun ikaragarria da, munstroke-riari eskainiriko museo bat. Erizainaren atzetik noa, baina handik alde egin nahi dut. Nahikoa ikusi dut, ez dut jakin nahi ere gurea zelakoa den, zerbait duen faltan edo sobran. Niregatik jaio baita horrela, niri egunero gogoraz-teko zelako kaka zaharra naizen. Andrea ospitalean erditzen eta ni bitartean mozkorkerian. Argi dago: zarama denak zarama baino ezin sortu.